

Warszawa, dnia sierpnia 2020 r.

**RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTERSTWO FINANSÓW**

Sekretarz Stanu

**Szef Krajowej Administracji Skarbowej
mł. insp. Magdalena Rzeczkowska**

DC9.0723.253.2020

**Pan
Jan Buczek
Prezes Zarządu Zrzeszenia Międzynarodowych
Przewoźników Drogowych
Al. Jana Pawła II 78
00-175 Warszawa**

W związku z pismem z dnia 30.07.2020r. nr 20/00395/SEK/JBU w sprawie sytuacji na przejściach granicznych, a przede wszystkim na polsko-białoruskim i polsko-ukraińskim odcinku granicy państwowej uprzejmie przedstawiam, co następuje.

W chwili obecnej dla funkcjonowania przejść granicznych decydujący wpływ ma sytuacja epidemiologiczna, spowodowana rozprzestrzenianiem się wirusa 2019-nCoV.

Od 15 marca 2020 r. na mocy rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 13 marca 2020r. *w sprawie czasowego zawieszenia lub ograniczenia ruchu granicznego na określonych przejściach granicznych* (Dz. U z 2020 r. poz. 435 z późn. zm.) zawieszony lub ograniczony został ruch graniczny na części przejść z Białorusią, Ukrainą i Federacją Rosyjską.

Graniczny ruch towarowy skoncentrowany jest w kilku przejściach granicznych:

- 1) na polsko - ukraińskim odcinku granicy państwowej - przejścia: Hrebenne - Rawa Ruska, Dorohusk - Jagodzin, Korczowa - Krakowiec, Medyka - Szeginie,
- 2) na polsko - białoruskim odcinku granicznym - przejścia: Koroszczyń - Kukuryki, Kuźnica Białostocka - Bruzgi, Bobrowniki - Bierestownica).

Na zewnętrznych granicach Polski z państwami trzecimi we wszystkich otwartych przejściach granicznych kontrola obrotu towarowego, pomimo wyjątkowych okoliczności i istniejących obostrzeń, odbywa się w sposób niezakłócony. Podkreślić należy, że kontrole celno-skarbowe muszą odbywać się w specjalnym reżimie sanitarnym, przy zachowaniu zasad bezpieczeństwa funkcjonariuszy oraz bezpieczeństwa i ochrony osób przekraczających granicę.

Jednym z priorytetowych zadań Krajowej Administracji Skarbowej jest ochrona obszaru celnego i granic zewnętrznych UE, która polega przede wszystkim na prowadzeniu działań kontrolnych, mających na celu zapobieganie nielegalnemu przywozowi i wywozowi towarów. Stosownie do przepisów ww. *ustawy o KAS* kontroli celno-skarbowej podlega m.in. przestrzeganie przepisów prawa celnego oraz innych przepisów związanych z przywozem i wywozem towarów w obrocie między obszarem celnym Unii Europejskiej a państwami trzecimi, w szczególności przepisów dotyczących towarów objętych ograniczeniami lub zakazami.

Krajowa Administracja
Skarbowa

Przepustowość przejść granicznych jest elementem istotnym, niemniej jednak zadaniem priorytetowym jest ograniczenie nieprawidłowości w obrocie towarowym z zagranicą i zabezpieczenie szczelności granicy. Zachowanie odpowiedniego poziomu kontroli ma związek ze stale ujawnianymi próbami nielegalnego przywozu towarów i utrzymującym się niestety wysokim poziomem przemytu (m.in. wyrobów akcyzowych). Przemysł, a w szczególności przemysł wyrobów tytoniowych, powoduje poważne straty dla budżetu krajowego i budżetu UE. Panujące obecnie specyficzne warunki odpraw granicznych mogą być wykorzystywane do nielegalnych działań osób, biorących udział w wymianie towarowej z zagranicą, dlatego też równowaga pomiędzy wykonywaniem kontroli obrotu towarowego a zapewnieniem przepustowości przejść granicznych musi być zachowana.

Sytuację w wybranych drogowych przejściach granicznych z Ukrainą oraz tendencje obrotu przedstawiają dane dot. liczby odprawionych samochodów ciężarowych za miesiące maj – lipiec 2020r. w porównaniu do tych samych okresów w 2019r.

Liczba odprawionych samochodów ciężarowych w Oddziale Celnym w Korczowej				
	Wywóz	Porównanie miesiąca do miesiąca	Przywóz	Porównanie miesiąca do miesiąca
maj 2019	10429	wzrost o 17%	6710	wzrost 50%
maj 2020	12294		10169	
czerwiec 2019	9933	wzrost 18%	6466	wzrost 46%
czerwiec 2020	11754		9434	
lipiec 2019	10605	wzrost 15%	6420	wzrost 46%
lipiec 2020	12141		9365	

Liczba odprawionych samochodów ciężarowych w Oddziale Celnym Drogowym w Dorohusku				
	Wywóz	Porównanie miesiąca do miesiąca	Przywóz	Porównanie miesiąca do miesiąca
maj 2019	15353	spadek 15%	12264	wzrost 10%
maj 2020	13179		13579	
czerwiec 2019	15434	spadek 3%	12375	wzrost 14%
czerwiec 2020	14925		14353	
lipiec 2019	16083	wzrost 4%	12455	wzrost 14%
lipiec 2020	16950		15293	

Nie można zatem przy ocenie sytuacji pominąć ewidentnego wzrostu natężenia ruchu na wskazanych granicznych przejściach drogowych, który znacząco i bezpośrednio oddziałuje na czas oczekiwania oraz sprawność obsługi granicznej.

Krajowa Administracja Skarbowa podejmuje szereg działań organizacyjno-technicznych zmierzających do usprawnienia kontroli granicznej poprzez modyfikację procedur związanych z obsługą ruchu granicznego.

Oczywistym jest, że dla realizacji działań granicznych niezbędne jest dostosowanie infrastruktury granicznej i rozwoju sieci dróg dojazdowych do przejść granicznych.

Do stałego utrzymywania przejść granicznych w stanie umożliwiającym przeprowadzenie sprawnej i skutecznej kontroli bezpieczeństwa, granicznej, celnej, sanitarnej, weterynaryjnej, fitosanitarnej, chemicznej i radiometrycznej oraz jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych

zobowiązany jest miejscowo właściwy wojewoda, który dysponuje środkami finansowymi pochodzącymi z budżetu Państwa przeznaczonymi m.in. na inwestycje w przejściach granicznych. W celu zapewnienia maksymalnej efektywności obsługi wszystkich operacji związanych z przemieszczaniem towarów i osób organy KAS na bieżąco występują do właściwych miejscowo wojewodów z wnioskami o realizację przedsięwzięć dotyczących modernizacji przejść granicznych i zakupu niezbędnego sprzętu kontrolnego. Podejmowane są także kroki w celu pozyskiwania środków pochodzących z innych źródeł (np. środków pomocowych przeznaczonych na realizację projektów dotyczących m.in. doposażenia przejść granicznych w sprzęt do kontroli celno-skarbowej, zwalczania przestępczości oraz ochrony Strefy Schengen). Ważnym elementem jest także możliwość pozyskania w przyszłości środków finansowych przeznaczonych na realizację działań wynikających z przyjętej na lata 2019-2030 *Strategii Zintegrowanego Zarządzania Granicą Państwową RP*. Krajowa Administracja Skarbowa realizująca zadania wynikające z ww. Strategii bierze udział m.in. w przygotowywaniu programów zagospodarowania granicy państwowej, opiniowaniu działań w sprawach organizowania i stałego utrzymywania przejść granicznych w stanie umożliwiającym skuteczną pracę organów kontroli granicznej, oraz opracowaniu zasad ich finansowania przez odpowiednie organy. Nie bez znaczenia jest fakt, że rola Szefa KAS jako Zastępcy Przewodniczącego Zespołu powołanego do realizacji powyższych przedsięwzięć umożliwi inicjowanie nowych rozwiązań dotyczących szeroko pojętego obrotu towarowego z zagranicą, w tym także mających na celu usprawnienie przekraczania granicy państwowej przez osoby, towary i środki transportu.

Obszarem priorytetowym jest rozwój infrastruktury przejść granicznych, budowa i modernizacja dróg dojazdowych (także dróg prowadzących ze strony ukraińskiej do polsko-ukraińskich przejść granicznych), budowa nowych i modernizacja już istniejących przejść granicznych. Dotyczy to przede wszystkim:

- zakończenia skomunikowania autostrady A4 z infrastrukturą drogową po stronie ukraińskiej w przejściu granicznym Korczowa - Krakowiec oraz rozdzielenie ruchu osobowego i towarowego;
- budowy nowego terminala odpraw samochodów ciężarowych (w miejscowości Okopy) w celu poprawy przepustowości przejścia granicznego w Dorohusku i budowę drogi dojazdowej do przejścia granicznego, obsługującego ruch samochodów ciężarowych w przywozie i wywozie, tj. przedsięwzięcia, którego KAS była głównym inicjatorem.

Z uwagi na fakt, że polsko-białoruski i polsko-ukraiński odcinek granicy jest jednocześnie zewnętrzną granicą UE stopień złożoności kontroli, a co za tym idzie czas trwania odprawy uwarunkowany jest obowiązkami nałożonymi na Służbę Celno-Skarbową zarówno przez przepisy krajowe, jak i unijne. Kontrole celno-skarbowe dotyczą wszystkich elementów związanych z przemieszczaniem środków transportu i towarów, tak więc nie jest możliwe przeprowadzanie kontroli etapami, w zależności od obszaru, który podlega sprawdzeniu. Dlatego też propozycja rozdzielenia czynności związanych z odprawą celną przewożonych towarów od innych czynności kontrolnych nie jest właściwym rozwiązaniem. Sposób odprawy oraz czas jej trwania uwarunkowany jest również obowiązkami nałożonymi na inne służby lub inspekcje funkcjonujące na terenie przejść granicznych (Straż Graniczna, Graniczny Inspektorat Weterynarii, Państwowa Inspekcja Sanitarna, Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych).

W procesie sprawowania kontroli granicznych prowadzona jest ścisła współpraca ze Strażą Graniczną oraz z inspekcjami granicznymi, biorącymi udział w obsłudze ruchu granicznego.

Każda z ww. służb ma określony zakres kompetencji i sposób funkcjonowania, wynikający z obowiązujących regulacji prawnych.

W sytuacjach występujących zakłóceń w ciągłości odpraw w ruchu towarowym Służba Celno-Skarbowa podejmuje szereg działań, które mają na celu zachowanie płynności odpraw i ograniczenie negatywnych skutków dla przewoźników m.in. zabezpieczana jest obsada kadrowa na poziomie uwzględniającym natężenie ruchu towarowego i organizację służby w systemie zmianowym. Uwzględniając ogromne znaczenie obrotu towarowego obsada kadrowa jest także wzmocniana przez funkcjonariuszy SCS z innych komórek kontrolnych w ramach opracowanego modelu funkcjonowania Grup Reagowania Kryzysowego. Istotne jest także zapewnienie właściwej obsługi stale zwiększającej się ilości sprzętu i urządzeń do przeprowadzania kontroli, w tym zabezpieczenia wszystkich przejść granicznych przeznaczonych do obsługi, w szczególności ruchu towarowego w nowoczesne urządzenia RTG oraz szersze wykorzystanie psów służbowych.

Wykorzystywanie stacjonarnych i mobilnych nieinwazyjnych urządzeń rentgenowskich od wielu lat stanowi ważny element w procesie kontroli celno-skarbowej. Zastosowanie urządzeń RTG w łańcuchu czynności kontrolnych spełnia często postulowany przez środowiska gospodarcze wymóg redukcji czasu niezbędnego dla przeprowadzenia tej kontroli poprzez stworzenie możliwości zastąpienia kontroli fizycznej kilkuminutową analizą obrazu RTG środka transportu, przy jednoczesnym zapewnieniu wysokiego poziomu obsługi celnej i skrócenia czasu obsługi.

KAS wykorzystuje 34 wielkogabarytowe urządzenia RTG do prześwietlania środków transportu/kontenerów i wagonów kolejowych. Obecnie we wszystkich przejściach obsługujących drogowy ruch towarowy użytkowane są wielkogabarytowe urządzenia RTG.

W okresie ostatnich kilku lat następuje sukcesywne doposażanie największych przejść granicznych (drogowych, kolejowych i morskich) w nowe urządzenia skanujące – stacjonarne i mobilne. Od 2016 roku do chwili obecnej oddano do użytkowania 16 nowoczesnych urządzeń RTG (w ostatnim czasie oddano do użytkowania urządzenie RTG na drogowym przejściu granicznym w Korczowej).

Zdając sobie sprawę z istoty obrotu towarowego i konieczności zapewnienia warunków do sprawnego przekraczania granicy, która nie powinna być barierą w realizacji operacji handlowych Krajowa Administracja Skarbowa podjęła wiele przedsięwzięć organizacyjnych, do których można zaliczyć m.in.:

- opracowanie (wspólnie przez SCS i SG) modelowego standardu drogowego przejścia granicznego, uwzględniającego technologię odpraw, infrastrukturę i wyposażenie w sprzęt do kontroli, uwarunkowania prawne regulujące przepływ osób i towarów przez zewnętrzną granicę RP/UE oraz kryteria do określenia stanów etatowych Służby Celno-Skarbowej i Straży Granicznej. Opisane potrzeby służb granicznych w zakresie infrastruktury przejść granicznych i wyposażenia w sprzęt do kontroli oraz kryteriów do określenia stanów etatowych wskazują kierunki w jakich powinno być prowadzone planowanie nowych przejść granicznych, modernizacja przejść już istniejących oraz określa pożądane elementy, którymi przejścia graniczne powinny dysponować;
- dokonano przeglądu, aktualizacji i uzgodnienia na poziomie oddziałów celnych i placówek SG wspólnych technologii odpraw na drogowych przejściach granicznych;
- opracowano portal oraz aplikacje mobilne informujące o sytuacji na przejściach granicznych, które ułatwiają przewoźnikom przekraczanie granicy RP, usprawniają komunikację między służbami i podróżnym. Zawierają informacje dotyczące ruchu granicznego i zasad

przekraczania granicy, m.in. aktualne czasy oczekiwania, komunikaty o sytuacji na przejściach granicznych, w tym o prowadzonych pracach modernizacyjnych, aktualne przepisy prawne oraz wzory dokumentów wymagane przy przekraczaniu granicy (portal www.granica.gov.pl oraz Aplikacja Mobilna Granica);

- realizacja projektu systemu *Cyfrowa Granica*. System ten ma umożliwić KAS i jej partnerom (m.in. Straży Granicznej, inspekcjom granicznym, zarządcom przejść granicznych) efektywniejsze wykonywanie i lepszą koordynację usług związanych z realizacją procesów obsługi klienta na przejściach granicznych. Dzięki zastosowaniu rozwiązań proponowanych w ramach Systemu Cyfrowa Granica KAS zarządzać będzie dostępną na przejściu infrastrukturą techniczną w sposób zharmonizowany z kolejnymi etapami obsługi klienta. System stanowić ma przy tym platformę integrującą wszelkie aspekty odprawy granicznej. Co istotne, platforma ta ma zostać zbudowana w sposób umożliwiający konfigurację i dostosowanie do specyfiki określonego rodzaju ruchu, typu przejścia granicznego, znajdującej się tam infrastruktury, stosowanej technologii odpraw wynikającej z niej kolejności działań służb kontrolnych;
- realizacja projektu *Single Window* - w obrocie towarowym z zagranicą jest usługą zapewniającą mechanizmy wymiany danych między organami KAS a przedsiębiorcami i partnerami KAS wraz z koordynacją wspólnych kontroli w celu podniesienia jakości i przyspieszenia obsługi klienta. Jego istotą jest zapewnienie pełnej elektronicznej wymiany danych i dokumentów pomiędzy klientem i innymi służbami oraz organami KAS w procesie obsługi obrotu towarowego z krajami trzecimi;
- opracowanie procedury w zakresie budowy/rozbudowy i sprawnego funkcjonowania przejścia granicznego;
- realizacja lokalnych inicjatyw związanych z procesem kontroli i ułatwień w przekraczaniu granicy np. działania w drogowym przejściu granicznym w Medyce, gdzie wprowadzono doraźne zmiany w organizacji ruchu oraz w technologii odpraw.

Należy zauważyć, że na występowanie zakłóceń w przepustowości przejść granicznych wpływ mają także uwarunkowania zewnętrzne, które rzutują na funkcjonowanie przejść granicznych. Dotyczy to m.in. polsko-ukraińskiego odcinka granicy:

- zmiany ukraińskich przepisów celno-podatkowych, dotyczących obniżonych stawek akcyzy należnych z tytułu importu samochodów osobowych z państw UE spowodowały wzmożony ruch samochodów osobowych, które posiadały tzw. tablice tranzytowe i wwożone są z państw UE przez przejścia graniczne na polsko-ukraińskiej granicy państwowej;
- reformy służb podatkowych i celnych UA (od dnia 8 grudnia 2019 roku) oraz zmiany personalne, które znacząco przyczyniły się do powstania braków kadrowych na przejściach granicznych po stronie UA;
- nierytmiczny odbiór pojazdów przez stronę ukraińską. Nierytmiczna podaż i odbiór pojazdów ciężarowych przez służby celne Ukrainy stanowią główny powód braku zachowania ciągłości odpraw.

W celu zapewnienia aktywnej współpracy i stałej wymiany informacji na temat sytuacji na granicy, w tym sytuacji kryzysowych wpływających na płynność ruchu granicznego wdrożone zostały systemy wczesnego ostrzegania o zaistnieniu sytuacji nadzwyczajnych na lądowej granicy w celu utrzymania płynności jej przekraczania - SWO (podpisane m.in. z Ukrainą i Białorusią). W ramach SWO ustalone zostały minimalne dzienne limity odprawianych pojazdów na jednej

zmianie, które są realizowane we wszystkich drogowych przejściach granicznych oraz przesłanki do uruchomienia SWO. System Wczesnego Ostrzegania przewiduje również szeroki wachlarz możliwych rozwiązań w przypadku wystąpienia utrudnień w ruchu granicznym.

Należy wspomnieć, że dość poważnym utrudnieniem w przekraczaniu granicy są realizowane prace remontowe na terenie przejść granicznych. W ostatnim czasie na terenie drogowego przejścia granicznego w Dorohusku odbywa się remont płyty wjazdowej dla samochodów ciężarowych. Sytuacja ta wpływa niekorzystnie na płynność dokonywania odpraw celnych. Zgodnie z informacją pozyskaną od wykonawcy prac remontowych całościowy remont potrwa do października 2020 r.

Przedstawiając powyższe zapewniam, że Krajowa Administracja Skarbowa dokłada wszelkich starań, mających na celu priorytetowe traktowanie obsługi ruchu towarowego oraz zachowania płynności odpraw na wszystkich drogowych przejściach granicznych. Kwestie dotyczące funkcjonowania przejść granicznych wielokrotnie były omawiane z przedstawicielami właściwych krajowych organów i instytucji, jak również z przedstawicielami granicznych służb państw sąsiadujących.

W celu omówienia zagadnień związanych z funkcjonowaniem przejść granicznych i propozycji dalszych działań związanych z realizacją prawidłowej wymiany towarowej, zgłoszonych w ww. piśmie, które mogą być podjęte przez organy KAS proponuję wspólne spotkanie w dogodnym dla obu stron terminie, który może zostać uzgodniony w roboczych kontaktach. Osobą wyznaczoną z ramienia KAS do kontaktu z Państwem jest Naczelnik Wydziału Granicznego, Pani Maria Leszczyńska, tel. 22 694 53 09, mail: maria.leszczynska@mf.gov.pl.

Z poważaniem
Sekretarz Stanu
Szef Krajowej Administracji Skarbowej
mł. insp. Magdalena Rzeczkowska

/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/

Do wiadomości:

Biuro Prezesa Rady Ministrów
do sprawy nr BPRM.2326.10.2.2020.DS.TI

Potwierdzam zgodność kopii z dokumentem elektronicznym:

Identyfikator dokumentu	4195031.13989226.9059834
Nazwa dokumentu	pismo do ZMPD sytuacja na granicy wschodniej 13.08_.pdf
Tytuł dokumentu	pismo do ZMPD sytuacja na granicy wschodniej 13.08_
Sygnatura dokumentu	DC9.0723.253.2020
Data dokumentu	2020-08-14 09:33:06
Skrót dokumentu	FD92BDCED985F280DA36DE389C22202EE311F4 94
Wersja dokumentu	1.6
Data podpisu	2020-08-14
Podpisane przez	Magdalena Rzeczkowska; MF Sekretarz Stanu SzeF KAS
	EZD 3.96.1.1.30363
Data wydruku:	2020-08-14 11:19:58
Autor wydruku:	Bryszke-Krzyżanowska Małgorzata